

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

The Participative Administration of School Administrators under the
Pathum Thani Secondary Education Service Area Office

ณัชศ จิติตนภูมิ¹ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ²

Nasatas Thititanapoom, Pimolpun Phetsombat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 322 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71) 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ามากที่สุด (2) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน (3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเมินผล การตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ขององค์กร (4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครู

Received: 2023-01-07 Revised: 2023-01-24 Accepted: 2023-01-25

¹ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Corresponding Author e-mail: Pimolpun_p@rmutt.ac.th

² คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi. e-mail: Pimolpun_p@rmutt.ac.th

ได้ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับชุมชนและผู้ปกครอง (5) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมแสดงความยินดีเมื่อผลการดำเนินงานออกมามีผลสำเร็จ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับครู (6) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ และสังเกตวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้ครูคาดหวังผลจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารแบบมีส่วนร่วม; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

Abstract

This research aimed to 1) investigate the participative administration of school administrators under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office, 2) propose the practical approach of the participative administration of school administrators. The research sample consisted of 322 teachers under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office. The key informants included five school administrators from the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office. The instruments were questionnaires and interview forms. To analyze the data, the researcher conducted statistics consisting of frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis for the qualitative study. The findings revealed that: 1) The overall participative administration of school administrators under the Pathum Thani Secondary Education Service Area Office demonstrated a high level ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71). 2) The practical approach of school administrators to participatory administration included six dimensions. (1) Participation in planning: school administrators should allow teachers to participate in determining the resources for various operations and give precedence to resources with the greatest benefit and value. (2) Participation in goal-setting: School administrators should allow teachers to participate in determining goals and directions for operations to understand and implement in the same direction. (3) Participation in decision-making: school administrators should engage teachers in evaluation decisions, examination of the various operations and necessities of the organization. (4) Participation in operations: School administrators should involve teachers in activities with the community and parents. (5) Participation in advantage: As a morale booster for teachers, school administrators should congratulate teachers on successful

performance. (6) Participation in assessment: Administrators should support teachers in performance evaluation, observe corporate culture for delightful living, and use technology for teachers expecting results from performance.

Keywords: Participative Administration; Pathum Thani Secondary Education Service Area Office

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรมจริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สาเหตุสำคัญของการขาดประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา คือ การรวมศูนย์อำนาจในส่วนกลางมากเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ การใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างไม่มีประสิทธิภาพ มีการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่ทันสมัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานสูงสุด และเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจ และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพต้องอาศัยความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาและและการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล (ธีระ รุญเจริญ, 2546)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลวิธีหนึ่งในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารงานโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพผู้บริหารควรได้นำหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนร่วมรับผิดชอบตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และ

เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 22 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และมีบุคลากรประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา แต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันในบริบท ทั้งในด้านวัฒนธรรม การบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีหลายแห่ง มีจำนวนข้าราชการและบุคลากรมากกว่า 100 คน การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร เนื่องจากการทำงานในชีวิตจริงงานบางงานไม่สามารถที่จะทำเพียงคนเดียวสำเร็จ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายหลายหน่วยงาน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำงานไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ลงมือกระทำโดยตรง สามารถเป็นผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นในการดำเนินงาน เป็นต้น การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจะให้ความสำคัญในเรื่องของคนและงานควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย การเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานได้ทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ผู้บริหารควรใช้หลักในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศความร่วมมือในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลจากการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม 6 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วม

ร่วมในการตั้งเป้าหมาย 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 6) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2565 สถานศึกษาในสังกัด จำนวน 22 แห่ง โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,942 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูจำนวน 322 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการเลือก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติในระดับเขตหรือประเทศว่าเป็นผู้ที่ดีเด่น ในด้านเกียรติบัตรรางวัล (OBEC AWARD) ระดับเหรียญทอง ประเภทผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ด้านบริหารจัดการ เกียรติบัตรรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARD) ระดับเหรียญทอง ประเภทผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม เป็นต้น และมีประสบการณ์บริหารงาน 5 ปีขึ้นไป เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ผลการวิเคราะห์หาค่า ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 1.00 และการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.990

3.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้หลักภาษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) ผู้วิจัยติดต่อกับงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนด ระยะเวลาขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน

(3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาครบถ้วน จำนวน 322 ฉบับ คิดเป็น 100% หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ

(4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และสมบูรณ์แล้ว นำแบบสอบถามมาจัดเรียงข้อมูล แยกข้อมูล และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ตามลำดับ ดังนี้

(1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

(2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 5 คน ตามวันเวลาที่ได้นัดหมายไว้

(3) ผู้วิจัยนำข้อมูลสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำข้อมูลสำคัญ ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผล และหาค่าสถิติโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

(2) แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ เป็นรายชื่อและภาพรวมทั้ง 6 ด้าน

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 56.83 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 75.78 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20

ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) รองลงมา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.73) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.72)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.64) รองลงมา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์แนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.65) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.69)

2. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.66) รองลงมา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.69) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา, ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) และ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.68)

3. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) รองลงมา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางพัฒนา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.73) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการตรวจสอบและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.72)

4. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารให้ครูดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.73) รองลงมา ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมของภาครัฐ นักเรียน และชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.70) และผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.75)

5. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารให้ครูได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.73) รองลงมา ผู้บริหารให้กำลังใจเมื่อการ

บริหารจัดการร่วมกันออกมามีผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) และผู้บริหารร่วมแสดงความยินดีเมื่อการบริหารจัดการร่วมกันออกมามีผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77)

6. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.68) รองลงมา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลหลังการดำเนินงาน, ผู้บริหารให้ครูได้นำผลการประเมินโครงการมาใช้ในการพิจารณาร่วมกัน เพื่อจัดทำโครงการกิจกรรมในการดำเนินงานครั้งต่อไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.72) และ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.71) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูประเมินคุณค่าที่เกิดจากการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารให้ครูสังเกตถึง ความเห็น ความชอบ และความคาดหวังที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.71) และ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.72)

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ผลจากการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน จัดการการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้รู้สึกถึงคุณค่าของการใช้ทรัพยากร มีการร่วมกันวางแผน ตัดสินใจ และประเมินการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากร ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากร แก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ 1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย และกำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยให้ครูเป็นคณะกรรมการในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีการระดมความคิดในทุกขั้นตอน เพื่อให้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการบริการหรือการดำเนินงานที่เป็นที่ยอมรับจากบุคคลทั่วไป ควรมีการจัดอบรมพัฒนาครู พัฒนางาน เพื่อให้ครูได้มีความสามารถมากขึ้น ส่งผลให้สามารถบรรลุเป้าหมายและ

วัตถุประสงค์ได้มากยิ่งขึ้น 2. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ให้ครูได้เลือกวิธีการดำเนินงานตามความสามารถ หรือความถนัด และความพึงพอใจ โดยมีการให้คำปรึกษาหรือให้ข้อเสนอแนะ มีการปฏิบัติงานร่วมกันโดยยึดหลักประชาธิปไตย ยอมรับเสียงส่วนมาก รับฟังเสียงส่วนน้อยเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และมีนโยบายที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของสถานศึกษา อธิบายให้ครูเข้าใจและนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

3) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีการประชุมวางแผน เพื่อนำเสนอสิ่งที่มีความจำเป็นในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน ให้ครูมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยตัดสินใจ ตามวิถีประชาธิปไตย โดยให้มีการลงมติเพื่อความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ควรไว้วางใจและให้อำนาจในการตัดสินใจ ถ้าได้มอบอำนาจในการดำเนินงานให้ครูไปปฏิบัติหน้าที่ และให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาต่าง ๆ และร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานครั้งต่อไป

4) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมกับชุมชนและผู้ปกครอง โดยให้ครูมีการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง หรือตัวแทนชุมชน ปรึกษากันในโอกาสต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสถานศึกษา หรือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนใช้สถานศึกษาเป็นสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชน ให้ครูได้ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้ปกครอง และชุมชน จนกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

5) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการยกย่องชมเชย ร่วมแสดงความยินดีกับครูและงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน มีความภูมิใจในผลงานความสำเร็จที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมรับผิดชอบ ของครู ซึ่งเป็นที่มาแห่งความสำเร็จควรอธิบายผลของความสำเร็จที่สถานศึกษาได้รับ ว่าทำให้เกิดการพัฒนาในด้านใดบ้าง มีการจัดกิจกรรมให้ครูเพื่อการแสดงการให้เกียรติ เช่น การมอบเกียรติบัตร

มอบของรางวัล เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่ครู สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานต่าง ๆ ของครูต่อไป

6) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ 1. ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น โดยมีการสะท้อนจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาให้ครูประเมินผลที่ได้จากการปฏิบัติงานต่าง ๆ ว่าได้ผลตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยมีเครื่องมือที่ชัดเจนในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ให้ครูประเมินความพึงพอใจจากการดำเนินงาน เสนอข้อเสนอนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา และนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคต 2. ผู้บริหารควรให้ครูสังเกตวัฒนธรรมองค์กร ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในการทำงานเพื่อสร้างแรงจูงใจที่ดีในการทำงานในสถานศึกษา อำนวยความสะดวกเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้ครูคาดหวังผลจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผนอย่างเป็นระบบ อันส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

การอภิปรายผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

ผลจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ได้เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ การจัดทำโครงการต่าง ๆ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดการใช้ทรัพยากร การกำหนดวิธีติดตามและประเมินผล การจัดลำดับความสำคัญ การวิเคราะห์แนวทางในการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อรับรู้ร่วมกันในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ บุราณสาร (2560) เรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย การกำหนดวัตถุประสงค์ การตั้งเป้าความสำเร็จ การกำหนดทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ การกำหนดขอบเขตของงาน การกำหนดข้อตกลงร่วมกันในองค์กร การหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวอมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินงาน การตัดสินใจแก้ปัญหาและเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว การตัดสินใจในความต้องการต่าง ๆ การตัดสินใจรับผิดชอบที่มีผลต่อการบริหารจัดการ การตัดสินใจในการตรวจสอบและประเมินผล การตัดสินใจเลือกแนวทางพัฒนา ไปสู่การดำเนินงานในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิธิตา วิหครัตน์ (2558) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งของภาครัฐ ของนักเรียน ในกิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ผู้ปกครอง โดยให้ครูดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ รับผิดชอบอย่างอิสระ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้วางแผนและตั้งเป้าหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิธิตา วิหครัตน์ (2558) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูใน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หรือการได้รับรางวัลเมื่อการบริหารจัดการร่วมกันออกมาได้ผลสำเร็จ การมีความพึงพอใจต่อผลดำเนินงาน การร่วมแสดงความคิดเห็น การได้รับการยกย่องชื่นชมจาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตา วิหครัตน์ (2558) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผลระหว่างดำเนินงาน การติดตามประเมินผลหลังการดำเนินงาน ตัดสินคุณภาพของงาน ประเมินคุณค่า ประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานหรือภารกิจร่วมกัน มีการร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานโครงการ สังเกตถึงความเห็น ความชอบ และความคาดหวังที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของทุกฝ่าย มีส่วนร่วมนำผลการประเมินโครงการมาใช้ในการพิจารณาร่วมกัน เพื่อจัดทำโครงการกิจกรรมในการดำเนินงานครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตา วิหครัตน์ (2558) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเพื่อนำไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะผลจากการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ดังต่อไปนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้ทรัพยากร ร่วมรับผิดชอบ ดูแล รักษา ให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และ 2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น 1. ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและกำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยให้ครูเป็นคณะกรรมการในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีการระดมความคิดร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น 2. ผู้บริหารควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน และควรให้คำปรึกษาหรือให้ข้อเสนอแนะ โดยการอธิบายให้ครูเข้าใจและนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการตรวจสอบและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยตัดสินใจ โดยยึดหลักประชาธิปไตยเพื่อความยุติธรรม จนเป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไว้วางใจและให้อำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ และให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาและร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานครั้งต่อไป

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและผู้ปกครอง ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ครูได้มีการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง หรือตัวแทนชุมชน ปรึกษากันในโอกาสต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสถานศึกษาหรือสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนใช้สถานศึกษาเป็นสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชนให้ครูได้ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้ปกครองและชุมชน จนกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

5) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารร่วมแสดงความยินดีเมื่อการบริหารจัดการร่วมกันออกมามีผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการยกย่องชมเชยร่วมแสดงความยินดีกับครู หรืองานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน มีความภูมิใจในผลงานความสำเร็จ เช่น การจัดให้มีพิธีมอบโล่ เกียรติบัตร หรือของรางวัล

ให้กับครูในวันสำคัญต่าง ๆ ที่มีบุคคลต่าง ๆ มาร่วมงาน เพื่อความภาคภูมิใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และควรสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานต่าง ๆ ของครูต่อไป

6) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูประเมินคุณค่าที่เกิดจากการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารให้ครูสังเกตถึง ความเห็น ความชอบ และความคาดหวังที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น 1. ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น โดยมีการสะท้อนจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาให้ครูประเมินผลที่ได้จากการปฏิบัติงานต่าง ๆ ว่าได้ผลตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยมีเครื่องมือที่ชัดเจนในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ให้ครูประเมินความพึงพอใจจากการดำเนินงาน เพื่อนำมาปรับปรุง และนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ในอนาคต 2. ผู้บริหารควรให้ครูสังเกตวัฒนธรรมองค์กร ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สร้างบรรยากาศ ในการทำงานเพื่อสร้างแรงจูงใจที่ดีในการทำงานในสถานศึกษา อำนวยความสะดวกโดยการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ครูคาดหวังผลจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ อันส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมาย
3. ควรศึกษาและสร้างโปรแกรมการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- กนกวรรณ บุราณสาร. (2560). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตา วิหครัตน์. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัด
สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
การบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภัททา อินทรศักดิ์. (2561). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. การบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.